

Vabariigi Valitsuse määruse
“Päite maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseseaduse“ (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152) § 10 lõike 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus võtta määrusega ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi Ida-Virumaa keskkonnateenistuse looduskaitse spetsialistid Kristi Prosin ja Einar Aidma, nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna spetsialist Liina Vaher (tel 626 2887). Eelnõu keeleteoimetaja oli Enel Ormus (tel 6262 906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna jurist Hannes Mädo (tel 626 0725).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on Toila ja Päite vahelise pankranniku, pangametsade, sälkorgudest liigestatud murrutusastangutega pinnavormide, klindi okasmetsade ning pärandskoosluste, sealhulgas EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) I lisas nimetatud elupaigatüüpide – rusukallete ja jäärakute metsade (9180 – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale) ja lubjakivipaljandite (8210) kaitse.

Kaitseala on tzoneeritud kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks. Toila ja Päite vahelist pankrannikut ja sälkorgudest liigestatud klinti hõlmavad sihtkaitsevööndid on vajalikud lubjakivipaljandite ja klindialuste laialeheliste pangametsakoosluste loodusliku arengu paremaks tagamiseks ning rannikuäärsete pinnavormide ja okasmetsade säilitamiseks. Klindi kaitseks ja pangapealse avamaastiku pärandkoosluste säilitamiseks piisab piiranguvööndis kehtestatud piirangutest. Sihtkaitsevööndeid on kaks, kuna koostatava kaitsekorralduskava kohaselt on kavandatavad tööd erinevad ja neid käsitletakse iga vööndi osas eraldi.

Kaitse-eeskirjaga on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala. Lubatud on jahipidamine. Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud paikades. Õuemaal on lubatud telkida ja lõket teha omaniku loal. Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala teedel. Maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, selle kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

Kaitseala valitseja nõusolekuta ei või kaitsealal muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi ning ehitusluba.

Kaitseala sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja uute ehitiste püstitamine, välja arvatud Konju sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul tee rajamine, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud poollooduslike

koosluste ilme ja liigikoosseisu ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ning Konju sihtkaitsevööndis koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures metsakoosluse kujundamisel on kaitseala valitsejal õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

Kaitseala piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, tee rajamine ja uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine. Piiranguvööndis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, maavara kaevandamine, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude ja maaparandussüsteemide rajamine, biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine looduslikul rohumaal, metsamaal ning haritaval maal veekogule lähemal kui 25 meetrit, puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt ja uuendusraie. Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

Kaitseala tüüp on maastikukaitseala, kuna kaitseala hõlmab väga esinduslikku osa Põhja – Euroopale iseloomulikust pankrannikust.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitse-eeskirja, kaitseala tsoneeringu ning kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust ning maaomanike ja Toila Vallavalitsuse esitatud ettepanekuid. Kaitse-eeskirjaga kehtestatakse piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala eesmärkide saavutamise ja loodusväärtuste säilimise.

Päite maastikukaitseala pindala on 128,3 hektarit, sellest eramaad on 63,1 hektarit ja jätkuvalt riigi omandis olevat maad 65,2 hektarit.

3.Maaomanike seisukohad

„Looduskaitseaduse“ § 9 kohase kaitse alla võtmise menetluse käigus on moodustatavast kaitsealast ja seal kehtima hakkavast kaitse-eeskirjast kinnisasja omanikke teavitatud posti teel tähtkirjaga (välja on saadetud 23 kirja) ning palutud avaldada arvamust, teha ettepanekuid ja esitada pretensioone. Kirjad sisaldasid teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid ei esitata, loetakse kaitse-eeskiri kooskõlastatuks.

Telliskivitehase ja Kivi kinnistu omaniku volitatud esindaja tutvus kaitse-eeskirja eelnõuga ja esitas oma arvamuse kohalikus keskkonnateenistuses. Ettepaneku arutelu korraldamiseks ning arvamuse kaitse-eeskirja eelnõu ja piiride kohta esitasid 4 maaomanikku. Kalda maaüksuse omanikuga arutati asja 3 korral telefoni teel. Mereääre maaüksuse omanikuga ning Rannavarju ja Porgandipanga maaüksuse omanikuga toimusid personaalsed läbirääkimised 23. veebruaril 2005 nende kinnistutel. Kõik maaomanike arvamused on kokkuvõtlikult esitatud tabelis. Ülejäänud maaomanikud kirjale ei vastanud.

	Maaüksus	Pindala, ha		Märkuse sisu	Tulemus
		Kokku	Kaitsealal		
1.	Kalda 80201:001:0338	11,7	0,8	Omanik ei nõustu kinnistu klindipealse osa arvamise ja Voka sihtkaitsevööndisse.	Kuna kinnistul ei asu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpe ja olemasolevate koosluste kaitse on tagatud ka ranna kasutamise kitsendustega, arvati kinnistu Voka sihtkaitsevööndist välja.
2.	Mereääre		5,3	Omanik nõustub	Konju sihtkaitsevööndi

	780201:002:0313	20,2		kaitseala moodustamisega tingimusel, et seal kehtestatav kaitsekord ei piira öko- ja taluturismi arendamist.	kaitsekord ei ole öko- ja taluturismi arendamisele takistuseks.
3.	Männiku 80201:002:0238	28,6	6,4	Omanik ei ole rahul kaitse-eeskirja eelnõu sõnastusega; samuti soovib ta raietega kujundada rannamännikut.	Omanikule on selgitatud, et kaitse-eeskirja sõnastus lähtub „Looduskaitseseadusest“. Konju sihtkaitsevööndi kaitsekord ei ole rannamänniku kujundamisel takistuseks.
4.	Rannavarju 80201:002:0099 Porgandipanga 80201:002:0218 (üks omanik)	4,9 8,9	2,2 8,9	Omanik tegi ettepaneku jätta taastatav Rannavarju kinnistul asuv talukoht kaitsealast välja. Nõus kaitseala moodustamisega Porgandipanga kinnistul, kui on võimalik renoveerida Päite piiranguvööndis asuv vaatlustorn.	Kuna kõnealusel 0,5 ha suurusel talukohal ei asu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpe, siis arvati see kaitsealast välja. Päite piiranguvööndis on ehitustegevus lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Päite maastikukaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ja EÜ Nõukogu direktiivile 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta. Päite maastikukaitsealale jääv ala on Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" (RTL 2004, 111, 1758) punkti 2 alapunkti 320 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub "Riigi Teataja seaduse" (RT I 1999, 10, 155; 57, 594; 2000, 25, 145; 57 374; 55, 365; 2001, 17, 177, 93, 565; 2002, 44, 283; 102, 600; 2003, 4, 22; 4, 19) § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7.Eelnõu kooskõlastamine

Päite maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja seda käsitleva eksperdiarvamuse on kiitnud heaks Ida-Viru Maavalitsus ja Toila Vallavalitsus. Toila Vallavalitsuse esitatud ettepanekud on esitatud tabelis.

	Märkuse tegija	Märkuse sisu	Tulemus
1.	Toila Vallavalitsus, 08.03.2004 kiri nr 6.4-4.1/622	Toila ja Voka asulate vahel viia kaitseala piir kokku klindi piiriga. Piiritleda Voka sihtkaitsevöönd piki sälkorgude tegelikku piiri, mitte hõlmata sihtkaitsevööndisse kinnistu 80201:002:0238 nurgast sisemaale jäävat ala, kuna alale jäävad hooldamist vajavad jooksu- ja suusarajad ja potentsiaalne väikeelamumaa.	Kuna kinnistul ei asu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpe ja olemasolevate koosluste kaitse on tagatud ka ranna kasutamise kitsendustega, siis viidi kaitseala piir kokku klindi piiriga. Kuna kõnealusele maale jäävad säilitamist vajavad rannamännikud, ei saa märkust arvestada. Jooksu- ja suusaradade hooldamist kehtestatav kaitsekord ei takista.
2.	Toila Vallavalitsus, 16.12.2004 kiri nr 4-6.3/2916	Jätta kaitsealast välja endise NL sõjaväeosa territooriumile üldplaneeringuga kavandatud väikeelamumaa, piiritledes kaitseala mööda Ranniku katastriüksuse (80201:002:0318) põhjapiiri.	Kuna kõnealusel alal ei asu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpe, läheb kaitseala piir mööda Ranniku katastriüksuse (80201:002:0318) põhjapiiri.
3.	Toila Vallavalitsus, 14.03.2005 kiri nr 4-6.3/634	Korrigeerida kaitse-eeskirja eelnõu keeleliselt ja asendada Künnapõhja küla nimi Vaivina külaga.	Ettepanek on arvesse võetud.

Villu Reiljan

Minister

Annika Velthut
Kantsler